

SZOMBATISKOLAI TANULMÁNY
2017 / IV. – 2. tanulmány – Október 7 – 13.

A konfliktus

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 3Mózes 23; Máté 19:17; ApCsel. 15:1-29; Galata 1:1-12; Zsidók 8:6; Jelenések 12:17

„Mert a törvény Mózes által adatott, a kegyelem pedig és az igazság Jézus Krisztus által lett” (Jn 1:17).

Az őskeresztény egyház főként zsidókból állt, akik soha, egy pillanatra sem gondolták, hogy Jézust, a zsidó Messiást elfogadva valamiféleképpen elfordulnának atyáik hitétől vagy Isten szövetségi ígéreteitől, amelyeket népének adott. Igazuk is volt. Az első hívők számára az volt a kérdés, hogy vajon a zsidóknak kereszténnyé kell-e lenni, ha el akarják fogadni Jézust. Sokak számára pedig az is kérdéses volt, hogy a pogányoknak zsidóvá kell-e lenni, mielőtt elfogadnák Krisztust.

Csak később, a jeruzsálemi zsinat mondott határozott választ. Úgy döntöttek, hogy nem kell a pogányokat terhelni a szabályok és törvények seregével. Vagyis a pogányoknak nem kellett először zsidóvá lenni, hogy elfogadhassák Jézust.

A határozat ellenére azonban voltak olyan tanítók, akik továbbra is megnehezítették a gyülekezetek életét, mivel ragaszkodtak hozzá, hogy a pogányságból megtérőknek be kell tartani minden szabályt és törvényt, beleértve a körülmetélést is (ami a felnőttek számára nem kimondottan tette volna kedvezővé a kereszténységhez való csatlakozást). Vagyis úgy gondolták, hogy ha a pogányok részesedni kívánnak a szövetségi ígéretekből, be kell tartaniuk a szabályok és rendelkezések seregét, amelyek Izrael közössége számára előfeltételnek számítottak.

Mi minden volt tehát kérdés, és hogyan lehetett ezeket megoldani?

KÜLÖNB SZÖVETSÉG	Október 8	Vasárnap
-------------------------	-----------	-----------------

Olvassuk el Zsid 8:6 versét! Milyen üzenetet találunk benne? Melyek a „jobb ígérek”?

Az Ó- és az Újszövetség vallása között talán az a legnagyobb különbség, hogy az Újtestamentum korát a Messiás, a názáreti Jézus érkezése vezette be, akit Megváltónak küldött el Isten. Az üdvösséget váró ember nem hagyhatja Őt figyelmen kívül. Csak az általa végbevitt engesztelés révén nyerhetünk bűnbocsánatot. Kizárólag úgy állhatunk meg kárhóztatás nélkül Isten előtt, hogy Ő nekünk tulajdonítja Jézus tökéletes életét. Más szóval, üdvösségre csak Jézus igazsága vezet, semmi más.

Az ószövetségi hívők vágyakoztak a messiási kor áldásaira és az üdvösség ígéretére. Az újszövetségi időkben az emberek pedig ezzel a kérdéssel szembesülnek: *Elfogadják-e a názáreti Jézust, akit Isten küldött Messiásként, Üdvözítőként?* Ha hisznek benne – vagyis elfogadják annak, aki Ő valójában és neki adják az életüket –, üdvözülnek Jézus ingyen felajánlott igazsága által.

Mindeközben azonban az erkölcsi kívánalmak, amelyek Isten és Krisztus jellemében gyökereznek, az Újszövetségben is változatlanok maradnak. Az Isten erkölcsi törvénye iránti engedelmesség éppen annyira része az Újszövetségnek, mint az Ószövetségnek volt.

Mit tudhatunk meg az Újszövetségben az erkölcsi törvény szerepéről Mt 19:17, Jak 2:10-11, Jel 12:17 és 14:12 verseiből?

Ugyanakkor azonban vége lett a jellegzetesen Izraelhez – mint ahogyan az Ószövetséghez is – kötődő rituális és ceremóniális törvények kötelező érvényének, amelyek mind Jézusra, valamint halálára és főpapi szolgálatára mutattak, és onnantól új rendszer indult el, már „*jobb ígéret*” alapján.

A Római levéllel az volt Pál egyik fő célja, hogy segítsen zsidóknak és pogányoknak egyaránt megérteni, mi minden tartozott hozzá a judaizmusból a kereszténységbe történő átmenethez. A váltáshoz idő kellett. A Jézust elfogadó zsidók közül sokan még nem készültek fel a közelgő nagy változásokra.

Említsük meg néhány kedvenc bibliai ígéretünket! Milyen gyakran igényeljük ezeket? Mely döntéseink akadályozhatják, hogy valóra váljanak az életünkben?

IZRAEL TÖRVÉNYEI ÉS RENDELKEZÉSEI	Október 9	Hétfő
--	-----------	-------

Amennyire időnk engedi, fussuk át *Mózes harmadik könyvét!* (Nézzük meg például a 12., 16. és a 23. fejezetet!) Milyen gondolatok ébrednek bennünk, miközben olvassuk a sok szabályt, rendelkezést és rituálét? Az újszövetségi időkben miért nem lehetne ezek közül többet is betartani?

Mi könnyen soroljuk különböző kategóriákba az ószövetségi törvényeket: 1) erkölcsi törvény; 2) ceremóniális törvény; 3) polgári törvény; 4) rendeletek és ítéletek; 5) egészségügyi törvények.

Ez az osztályozás azonban részben mesterséges. A valóságban bizonyos kategóriák kapcsolódnak egymáshoz és jelentős az átfedés is közöttük. Az ókori emberek nem tekintették ezeket egymástól különállónak, távolinak.

Az erkölcsi törvényt a Tízparancsolat foglalja össze (2Móz 20:1-17). Ez gyűjti össze az emberiség számára az erkölcsi követelményeket. A Biblia első öt könyve különböző szabályokban és döntésekben ezt a tíz elvet taglalja, alkalmazza. A kifejtés mutat rá, hogy mit jelentett Isten törvényének betartása különböző helyzetekben. A polgári törvények nem voltak függetlenek ettől, hiszen szintén az erkölcsi törvényen alapultak. Meghatározták az állampolgárok kapcsolatát a hatóságokkal és embertársaikkal, valamint megnevezték a különböző törvényszegések büntetését. A ceremóniális törvény szabályozta a szentélyben folyó szolgálatot, leírta a különböző áldozatokat és az egyének kötelelességeit. Megnevezte az ünnepnapokat, meghatározta, hogyan kell megtartani azokat. Átfedés van az egészségügyi és a többi törvény között is. A tisztátalansággal kapcsolatos különféle rendeletek határozták meg, hogy ceremóniális értelemben mi tisztátalan, viszont ezen túlmenően higiéniai és egészségügyi elveket is tartalmaztak. A tiszta és tisztátalan hússokra vonatkozó törvények egészségügyi szempontokon alapszanak. Míg a zsidók általában e törvények összességét nagyjából egy, Istentől jövő csomagnak tekintették, gondolatban bizonyára tettek különbséget közöttük. A Tízparancsolatot maga Isten mondta el a népnek, ami miatt ezt különösen fontosnak tartották. A többi törvényt az Úr Mózes által adta. A szentélyre vonatkozó rituálét csak addig lehetett követni, amíg működött a szentély.

A polgári törvényeket, legalábbis nagy részüket nem lehetett érvényesíteni, miután a zsidóság elveszítette függetlenségét és más nép uralma alá került. A templom lerombolását követően számos ceremóniális törvényt sem lehetett megtartani, és a Messiás eljövetele után sok előkép már találkozott a képpel, így érvényét veszítette.

„MÓZES RENDTARTÁSA SZERINT”	Október 10	Kedd
------------------------------------	------------	------

ApCsel 15:1 szerint milyen kérdés okozott megosztást? Miért hitték el némelyek, hogy ez nem csak a zsidó népre vonatkozott (lásd még 1Móz 17:10)?

Az apostolok az antiókhiai szolgálattaltevőkkel és hívőkkel együtt komoly erőfeszítéseket tettek azért, hogy sokakat megnyerjenek Krisztusnak. Eközben Júdeából érkező zsidóknak, „*akik a farizeusok pártjából lettek hívőkké*” (ApCsel 15:5, ÚRK), sikerült olyan kérdést bevetniük, ami hamarosan az egyház széles körében megosztáshoz vezetett és megdöbbenette a hívő pogányokat. Ezek a tanítók nagy magabiztossággal állították, hogy az üdvösséghez szükséges a körülmetélkedés és az egész ceremóniális törvény betartása. Izrael népe mindig is büszkélkedett az Isten által elrendelt szolgálataival, és a Krisztus hitére áttérők közül sokan úgy

éreztek: mivel egykor Isten világosan körvonalazta a héber istentiszteleti formát, valószínűtlen, hogy bármikor is feljogosítana valamelyik szabályának megváltoztatására. Amellett kardoskodtak, hogy a zsidó törvényeket és ceremóniákat bele kell olvasztani a keresztény vallás rítusaiba. Nehezen ismerték fel, hogy minden áldozat valójában Isten Fiának halálára mutatott előre, amiben azután a kép találkozott az előképpel. A későbbiekben tehát a mózesi törvények rítusai és ceremóniái már nem kötelezőek.

Hogyan lehetett megoldást találni a vitára, amiről ApCsel 15:2-12 verseiben olvashatunk?

„Bár [Pál] Istenhez fordult közvetlen vezetésért, kész volt elismerni a hívők testületére bízott tekintélyt, akiket az egyházi közösség magába foglalt. Érezte, tanácsra szorul, és ha lényegbevágó kérdések vetődtek fel, szívesen tárta a gyülekezet elé azokat, és helyes határozat hozatala végett hittestvéreivel egyesült Isten keresésében, bölcsességért” (Ellen G. White: *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 133. o.).

Érdekes, hogy Pál, aki gyakran szót ejtett próféta elhívásáról és arról, hogyan is hívta el és bízta meg küldetésével Jézus, készségesen együttműködött az egyház szélesebb körével. Vagyis felismerte, hogy ő is, noha elhívást kapott, csupán része az egyház egészének, és amennyire csak lehetséges, neki is együtt kellett működnie az egyházzal.

Személyesen hogyan viszonyulunk az egyházi vezetéshez? Mennyire vagyunk együttműködők?

POGÁNY HÁTTÉRŰ HÍVŐK	Október 11	Szerda
-----------------------------	------------	--------

ApCsel 15:5-29 szerint milyen döntésre jutott a jeruzsálemi zsinat? Mivel érveltek?

A judaizálók követelték, hogy a pogányságból megtérők metélkedjenek körül és az egész ceremonális törvényt tartsák be. „Ragaszkodtak ahhoz, hogy a zsidó törvények és szertartások bekerüljenek a keresztény vallás szertartásaiba” (Ellen G. White: *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 125-126. o.). A zsinat határozata azonban ezzel ellentétes lett.

Érdekes megfigyelni ApCsel 15:10 versében, hogy Péter a régi törvényeket elviselhetetlen „igaként” mutatja be. Vajon a nevezett törvényeket egykor elrendelő Úr igaként akarta azokat a népére helyezni? Aligha! Inkább az évek során bizonyos vezetők tették azzá, méghozzá szóbeli hagyományaikkal. Elérték, hogy az áldásul szánt törvények közül sok teher lett. A zsinat pedig úgy döntött, hogy megkíméli a pogány származású hívőket ezektől. Figyeljük meg, szó sem esett arról, hogy a pogány háttérű hívőknek ne kellene betartani a Tízparancsolatot! Vajon el tudnánk képzelni, hogy a zsinat elrendeli nekik a vér fogyasztásától való tartózkodást, miközben a házasságtörést, a gyilkosságot és hasonlókat tiltó parancsolatokat figyelmen kívül hagyhatták volna?

Milyen szabályokat vonatkoztattak a pogány származású hívőkre (ApCsel 15:20, 29), és miért pont ezeket?

A zsidó származású hívőknek ugyan nem kellett rákényszeríteniük saját szabályait és hagyományait a pogányságból megtérőkre, a zsinat azonban biztosítani akarta, hogy az egykori pogányok nem tesznek majd olyasmit, ami bántó lenne azoknak a zsidóknak a számára, akikkel Jézusban egyek lettek. Az apostolok és vének ezért megígérték, levélben képzik ki a pogány háttérű hívőket, hogy tartózkodjanak a bálványoknak áldozott hústól, a paráználkodástól, a megfulladt állatok és a vér fogyasztásától. Némelyek szerint mivel külön nem említették a szombatot, bizonyára azt sem kellett a pogány származású hívőknek megtartani (persze a hazugságot vagy a gyilkosságot tiltó parancsolat sincs konkrétan megnevezve, tehát ez az érv nem áll meg).

Előfordulhat, hogy valamilyen módon mi is szükségtelen terheket helyezünk az emberekre, amelyek nem Istentől eredő parancsok, hanem a hagyományban gyökereznek? Ha igen, akkor hogyan történhet meg ez? Beszélgessünk szombaton erről a csoportban!

PÁL ÉS A GALÁCIAIAK	Október 12	Csütörtök
----------------------------	------------	-----------

A világos útmutatás ellenére mégis voltak, akik a saját fejük után akartak menni, és továbbra is hangoztatták, hogy a pogányságból megtérőknek be kell tartani a zsidó hagyományokat és törvényeket. Ez igen komoly ügy lett Pál számára, nem a hit részletkérdéseivel való játszadozás volt, hanem pontosan Krisztus evangéliumának tagadása.

Olvassuk el Gal 1:1-12 szakaszát! Mennyire látta súlyosnak Pál a helyzetet, amivel Galáciában szembesült? Mit árul ez el a kérdés fontosságáról?

Amint már korábban is szó volt róla, főként a galáciai helyzet készítette Pált a Római levél megírására, amelyben tovább fejtegette a Galáciai levél témáját. Zsidó származású hívők közül némelyek amellet kardoskodtak, hogy fontos a Mózes által adatott isteni törvény, tehát a pogányságból megtérőknek is be kell tartaniuk. Az apostol a törvény valódi helyét és szerepét igyekezett bemutatni. Nem akarta, hogy ezek az emberek megvessék a lábukat Rómában, mint ahogy Galáciában is tették.

A kérdést túlságosan leegyszerűsítjük, ha azt firtatjuk, hogy vajon Pál a ceremoniális vagy az erkölcsi törvényekről beszélt-e a Galáciai és a Római levélben. Történelmileg arról folyt a vita, hogy a pogány háttérű hívők számára követelmény legyen-e a körülmetélkedés és Mózes törvényének betartása. E kérdést illetően a jeruzsálemi zsinat már határozott, csakhogy egyesek nem voltak hajlandók elfogadni a döntést.

Vannak, akik a Galáciai és a Római levelet olvasva bizonyítékot vélnek látni arra, hogy a keresztények számára többé már nem kötelező az erkölcsi törvény, a Tízparancsolat (vagyis igazából csak a negyedik parancsolat). Csakhogy éppen a levelek lényegét nem veszik észre, sem a történelmi kontextust és azokat a kérdéseket, amelyekről szólt Pál. Amint látni fogjuk, az apostol kiemelte, hogy üdvösséget egyedül hit által nyerhetünk, nem pedig a törvény betartásával, még az erkölcsi törvényével sem! Viszont ez mégsem ugyanaz, mintha azt mondanánk, hogy nem kell betartani az erkölcsi törvényt. A Tízparancsolat betartása soha nem volt kérdéses; akik úgy értelmezik, azok egy mai kérdést vetítenek vissza ezekbe a versekbe, olyasmit, amivel Pál nem foglalkozott.

Hogyan válaszolunk annak, aki szerint a keresztények számára már nem kötelező érvényű a szombat? Hogyan mutathatjuk be a szombat igazságát az evangélium csorbítása nélkül?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:	Október 13	Péntek
---------------------------------	------------	--------

Ellen G. White: *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, „Zsidó és pogány” c. fejezetből 125-131. o. és „Hitehagyás Galáciában” c. fejezet, 252-255. o.; *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, „Az Izraelnek adott törvény” c. fejezetből 267-270. o. és „A törvény és a szövetségek” c. fejezetből 329-333. o.; *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, „A választott nép” c. fejezet, 19-22. o.

Kétségtelen, hogy időnként az egyházunkban is tapasztalhatók küzdelmek, mint ahogyan széthúzás is, viszont ebben nincs semmi új. Sátán mindig is hadakozott az egyházzal. Már a kereszténység első napjaiban támadt megoszlás és nézeteltérés, és volt egy vitahelyzet, amit ha nem oldanak meg, az már a születése után lerombolhatta volna az egyházat. „A jeruzsálemi hívők közül származó hamis tanítók befolyása következtében a szakadás, a tévtan és az érzékiség gyorsan tért hódított a galáciai hívők között. E hamis tanítók a zsidó hagyományokat keverték az evangélium igazságával. Figyelmen kívül hagyták a jeruzsálemi gyűlés határozatait, unszolták a pogányok közül megtérteket a ceremoniális törvények betartására” (Ellen G. White: *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 252. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. A csoportban térjünk vissza a szerdai rész utolsó kérdéséhez! Milyen sürgős terheket helyezhet a gyülekezetünk másokra, vagy tehetjük ezt otthon mi magunk másokkal vagy önmagunkkal? Hogyan vehetjük észre, ha ez a helyzet? Vagy inkább az a veszély fenyeget, hogy a másik oldalra esünk át? Hogyan láthatjuk meg, ha az életstílusunkban, elveinkben túlzottan ellazultunk, annyira, hogy az életünk már nem tükrözi azt, amire Krisztus elhívott?

2. Mivel érvelnek, akik szerint a Tízparancsolat már nem kötelező a mai keresztények életében? Hogyan válaszolhatunk efféle állításokra? Lényegében miért rosszak az ilyen érvek? Mi az oka, hogy sokan, akik ezzel érvelnek, mégsem úgy élnek, mintha a Tízparancsolat érvénytelenségében hinnének?

3. Olvassuk el újból Gal 1:1-12 szakaszát! Figyeljük meg, mennyire egyértelmű, határozott és heves Pál érvelése az evangélium mellett? Ezek szerint ma, a pluralizmus és relativizmus korában miért kell sziklaszilárdan ragaszkodnunk a hitelveinkhez? Hogyan mutat rá ez is, hogy bizonyos tanításokból semmiképp sem engedhetünk?

PÁSKULYNÉ KOVÁCS ERZSÉBET:

MONDD EL!

Zsidók 10:4

Ember! Ki megismerted Istent,
tovább hallgatni nem szabad!
Mondd testvérnek, barátnak,
mondd el az egész világnak!

Messze-messze szálljon a szavad!
Mondd el hatalmát, szeretetét,
jósa végtelen sorát!
Mondd, hogy Ő teremtette
az embert; általa áll fenn a világ!

– Mondd el, hogy bűneink miatt
Szent Fiát áldozta értünk,
mert a kosok és a bárányok vére
nem moshatta le a vétünk!

Új törvény, új idő kezdődött:
az a kárpit kettéhasadt.
Azóta a törvény Krisztus lett,
az egyetlenegy áldozat.

– Világot betöltő erő,
a szeretet törvénye: áll!
A beteljesült ígéret fénye
sugárzik ránk a Golgotán.